

กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน
มัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
The Process of Excellent Management for Thai Ensembles
Bands in Secondary Schools under the Office of
Basic Education Commission

Received : 2020-04-13

Revised : 2020-04-23

Accepted : 2020-12-17

ผู้วิจัย อภินันท์ พฤกษ์ศรี¹

Apinan Prucksasri¹
apinanphd@gmail.com

ประชุม รอดประเสริฐ²

Prachum Rodprasert²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษากระบวนการบริหารจัดการและสังเคราะห์แนวทางการพัฒนางวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยจำแนกเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนดนตรีไทยที่ประสบผลสำเร็จระดับชาติ จำนวน 25 คน จาก 5 โรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านดนตรีไทย จำนวน 9 คน และ ขั้นตอนที่ 3 สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ปฏิบัติงานจริงด้านดนตรีไทยที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารโรงเรียน และครูสอนดนตรีไทย จำนวน 21 คน

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน คือ การเตรียม การสร้างสรรค์ การทบทวน และการปรับปรุง ซึ่งแต่ละกระบวนการมีแนวทางการพัฒนาดังนี้คือ 1) การเตรียม มีแนวทางการพัฒนา คือ หลักการและแนวคิด การจัดหาและจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งคณะทำงาน และการจัดสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี 2) การสร้างสรรค์ มีแนวทางการพัฒนา คือ การอำนวยความสะดวก การจัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการค้นหาผู้เรียนผู้สอน 3) การทบทวน มีแนวทางการพัฒนา คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความมีคุณภาพและความเพียงพอของเครื่องดนตรี ผลงานเป็นที่

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 90110
Ph.D. Student, Doctor of Education Degree in Educational Administration, The Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, 90110

² รศ. ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 90110
Assoc. Prof. Dr., Faculty of Faculty of Education and Liberal Arts, Hatyai University, 90110

ยอมรับ และความสนใจความเอาใจใส่ของผู้เรียนผู้สอน 4) การปรับปรุง มีแนวทางการพัฒนา คือ การจัดการ การเรียนการสอน การฝึกซ้อม ผู้ปกครองชุมชนให้การสนับสนุน และชุมชนยอมรับในความรู้ความสามารถ ของนักเรียน

คำสำคัญ : กระบวนการการบริหารจัดการ, วงดนตรีไทย, ความเป็นเลิศ

Abstract

The objective of the study initiated the process and synthesis some components for Thai ensembles bands in secondary schools under the Office of Basic Education commission. The qualitative research consisted of three steps: The first one derived the data from documentary reviews and interviews of 25 experts from five schools. The second, the data derived from focus group discussion of 9 academicians. The third, data derived from in-depth interview of 21 Thai classical music professions.

Results of the study revealed as follows, the process of making excellent management for Thai ensembles bands consisted of 4 principles: preparation, creation, review and improvement. The development guidelines of each principle created as follows; 1) Preparation development consisted of the following aspects; concepts, budget allocation, working committee and practical music rooms. 2) Creation development consisted of the following aspects; directing purchasing musical instruments, responsible committee and searching for students and instructors. 3) Review development consisted of the following aspects; curriculum creation, quality of music instruments, performance accepting and intension of students and instructors. 4) Improvement development consisted of the following aspects; teaching and learning activities, support of parents and community, training procedures and satisfaction of community.

Keywords : The process of excellent management, Thai ensembles bands

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาไทยจัดให้เด็กทุกคนมีโอกาสได้เรียนวิชาดนตรีในโรงเรียน เพราะดนตรีเป็นวิชาที่เปลี่ยนแปลงบรรยากาศการเรียนมากกว่าการเรียนในวิชาปกติ ดนตรีจะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีสุนทรียะ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมดนตรีเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีความเฉลียวฉลาด มีความรู้สึกที่ ตีมองโลกในแง่ดี มีความรอบคอบ มีทักษะ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น. 6-7) ดนตรีไทยเป็นกิจกรรมสำคัญที่จำเป็นต้องส่งเสริมและพัฒนา ให้ดำรงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการจึงมี นโยบายการจัดงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติเป็นประจำทุกปี โดยคาดหวังว่า กระบวนการจัดงาน ศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติจะช่วยส่งเสริมการทำงานอย่างเป็นระบบ ช่วยพัฒนาการเรียนการสอน อย่างมีเป้าหมาย ครู นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างรอบด้าน มีความ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ มีการตื่นตัวศึกษาค้นคว้า หาความรู้ในนวัตกรรมใหม่ ๆ อันเป็นผลสืบเนื่องจากการเตรียมตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมการแข่งขันทักษะ ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ซึ่งจัดขึ้นทั้งในระดับโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค และ ระดับชาติ ภายใต้นโยบายหลักในการเร่งรัด การปฏิรูปการศึกษา โดยยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สร้างความ ตระหนักสำนึกในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตย พัฒนาคณ โดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน และสถาบันการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 1) ดังนั้นการส่งเสริมนักเรียนให้เข้าร่วมแข่งขัน ทักษะเพื่อให้เกิดความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติ จึงสามารถใช้เป็นเครื่องมือ สำคัญในการนำไปสู่การพัฒนาดังกล่าวได้ทางหนึ่ง แต่ทั้งนี้จะต้องมีทิศทางดำเนินการอย่างเป็นระบบ และ สามารถเป็นต้นแบบของการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารจัดการที่ดี เพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้าง บุคลากรของประเทศชาติที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งแนวโน้มบริบทของการพัฒนาโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศ ทางดนตรี ต้องเพิ่มศักยภาพทางการบริหารจัดการให้สูงขึ้น โดยต้องคำนึงถึงกระบวนการบริหารจัดการ เพื่อ ให้เป็นกลไกที่สำคัญในการดำเนินการพัฒนา (Porter, 2011, น. 19) ด้วยเหตุผลอีกประการหนึ่งที่นักเรียน ให้ความสนใจดนตรีไทยน้อยกว่าดนตรีสากลจึงทำให้นักคิดการสร้างวงดนตรีไทยของโรงเรียนให้ความสนใจ เป็นเลิศนั้นเป็นสิ่งที่ท้าทายของผู้บริหารและครู ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจทวนกระแสให้นักเรียนหันมาสนใจ ฝึกทักษะด้านดนตรีไทยเพิ่มมากขึ้น อย่างน้อย 1 ชั้นต่อนักเรียน 1 คนนับเป็นเรื่องยาก ถ้าหากโรงเรียน ต้องการจะให้นักเรียนมีความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย พัฒนาเป็นนักดนตรีไทยที่มีฝีมือดียิ่งยากมาก ไปกว่าเดิม และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ จะทำอย่างไรให้โรงเรียนมีผลงานเป็นเลิศด้านดนตรีไทย พัฒนาวง ดนตรีไทยเป็นของโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับและมีชื่อเสียง เหล่านี้เป็นสิ่งที่ท้าทายของผู้บริหารทั้งสิ้น ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องให้ความร่วมมือในการบริหารจัดการดังกล่าว โดยผ่านกระบวนการการบริหาร จัดการเพื่อนำไปสู่การสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ และกลยุทธ์ โดยการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสม (นฤพท ขันทับไทย, 2559, น. 217) การจัดตั้งวงดนตรีไทยของโรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจจาก ความต้องการส่งเสริมอนุรักษ์ดนตรีไทย จึงจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเน้นทักษะควบคู่ความรู้เชิงวิชาการ จัดกิจกรรมให้สอดคล้อง ส่งเสริมและพัฒนาครู สร้างสัมพันธ์กับชุมชนและประสานภูมิปัญญาในท้องถิ่น คัดเลือกผู้เรียนที่สนใจ นำเสนอผลงานและส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวด เพื่อยกระดับมาตรฐานดนตรีไทย ให้ได้รับการยอมรับ สนับสนุนให้มีรายได้ระหว่างเรียน ผู้เรียนจบการศึกษาที่มีความสามารถด้านนี้ติดตัว ไปตลอดชีวิต ไปศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นและใช้ป็นอาชีพได้ (ชวนพิศ ศิลาดเดช และคณะ, 2557, น. 24)

ด้วยเหตุดังกล่าวนี้ หากมีการศึกษากระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ย่อมเป็นแนวทางให้การดำเนินงานการบริหารจัดการวงดนตรีไทยที่ดังกล่าวขยายไปสู่โรงเรียนอื่น ๆ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่ให้สาธารณชนได้รับรู้เพื่อจะได้ร่วมมือกันขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาของประเทศให้มั่นคง และยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประเด็นหลักและประเด็นย่อยของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. เพื่อตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาความต้องการพัฒนาการจัดกิจกรรมวงดนตรีไทยสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อสร้างประเด็นหลักและประเด็นย่อยของกระบวนการบริหารจัดการที่ผ่านการตรวจสอบ ยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ดังมีรายละเอียด 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สังเคราะห์ประเด็นหลักและประเด็นย่อยกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์จากเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของโรงเรียน การจัดตั้งวงดนตรีไทย และการบริหารจัดการวงดนตรีไทยโรงเรียนมัธยมศึกษา นำข้อมูลที่ได้มาดำเนินการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เพื่อไปสัมภาษณ์หาข้อสรุปของประเด็นหลักและประเด็นย่อยของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้บริหารและครูสอนดนตรีไทยโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงด้านดนตรีไทยที่ได้รับการยอมรับ (Best Practice) เคยเป็นตัวแทนโรงเรียนเข้าประกวดวงดนตรีไทยสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในระดับภูมิภาค และมีผลงานความสามารถในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียนประสบผลสำเร็จได้รับรางวัลชนะเลิศ หรือรางวัลรองชนะเลิศ ประเภทวงดนตรีไทยในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ระดับชาติ ในช่วง 6 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2560 จัดโดย กระทรวงศึกษาธิการ มีตำแหน่งที่ตั้งโรงเรียนกระจายอยู่ในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ โดยใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2557, น. 185) จำนวน 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จังหวัดอุบลราชธานี โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร และโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 5 คน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ครูสอนดนตรีไทย และครูภูมิปัญญาดนตรีไทย ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 25 คน ใช้เวลา 3 เดือน (ระหว่างกรกฎาคม-กันยายน 2561)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้สัมภาษณ์มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการของ โคลซี่ (Colaizzi, 1978, pp. 48-71) แล้วจึงสรุปประเด็นและสังเคราะห์ข้อมูล สร้างเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยกำหนดเป็นประเด็นหลักและประเด็นย่อยตามแนวคิดวงคุณภาพของเดมมิง (Edwards W. Deming: PDCA)

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยดำเนินการนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 ร่างเป็นแบบตรวจสอบ เพื่อนำเสนอประเด็นย่อยของแต่ละประเด็นหลักของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2557, น. 185) จากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่มีประสบการณ์ด้านดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับด้วยวิธีการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำเสนอแบบตรวจสอบขั้นตอนที่ 2 ในการประชุมสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง จำนวน 9 คน ณ ห้องประชุมอาคารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2561 เพื่อให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มพิจารณาตรวจสอบข้อมูล โดยผู้วิจัยบันทึกข้อมูลการสนทนากลุ่มตามแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม พร้อมสังเกตพฤติกรรมสมาชิกกลุ่มเพื่อประกอบการวิเคราะห์ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 สังเคราะห์สรุปเป็นประเด็นย่อยในแต่ละประเด็นหลักของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา กำหนดเป็นกระบวนการเบื้องต้น (Preliminary Process) ของการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 ยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยนำข้อสรุปของประเด็นหลักและประเด็นย่อย จากขั้นตอนที่ 2 สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้ใช้วิธีคัดเลือกแบบเจาะจง (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2557, น. 185) จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและด้านดนตรีไทย จำนวน 21 คน ได้แก่ นักวิชาการ ผู้บริหารโรงเรียนและครูสอนดนตรีไทย ซึ่งมีตำแหน่งที่อยู่ในส่วนกลางและกระจายในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย และเคยส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดได้รับรางวัลได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง งานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา ระดับชาติ ระหว่างปี พ.ศ. 2555-2560 จัดโดยกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อสรุปยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้เกี่ยวกับประเด็นหลักและประเด็นย่อยของกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 21 คน ใช้เวลา 4 เดือน (ระหว่างเมษายน-สิงหาคม 2562)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลตามแบบบันทึกการสัมภาษณ์ พร้อมสังเกตพฤติกรรมของผู้ให้ข้อมูล เพื่อประกอบการวิเคราะห์ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาวิเคราะห์ว่าเห็นด้วยตรงกันหรือไม่ หรือมีข้อเสนอแนะอื่นใดเพิ่มเติม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากขั้นตอนที่ 3 โดยศึกษาวิเคราะห์สรุปข้อมูลสำคัญให้ชัดเจนและกระชับยิ่งขึ้น ก่อนที่จะนำข้อมูลไปสังเคราะห์ เขียนผลการวิจัยเป็นกระบวนการปฏิบัติ (Practical Process) สรุปผลเป็นกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัย

การศึกษากระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธิดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ผลสรุปของข้อมูลขั้นตอนที่ 1 ได้ประเด็นหลัก 4 ประเด็น และประเด็นย่อย 38 ประเด็น ขั้นตอนที่ 2 ได้ประเด็นหลัก 4 ประเด็น และประเด็นย่อย 40 ประเด็น ขั้นตอนที่ 3 ได้ประเด็นหลัก 4 ประเด็น และประเด็นย่อย 16 ประเด็น โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. กระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทย เพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยกระบวนการบริหารจัดการสำคัญ 4 ประเด็น คือ 1) การเตรียม (Preparation) 2) การสร้างสรรค์ (Creation) 3) การทบทวน (Review) และ 4) การปรับปรุง (Improvement) สรุปกระบวนการที่ได้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการ PCRI ซึ่งนำมาจากตัวอักษรตัวแรกของทั้ง 4 ประเด็น

2. ประเด็นย่อยของแต่ละกระบวนการ PCRI ในบริหารจัดการวงดนตรีไทย ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละประเด็นหลัก มีดังนี้

2.1 การเตรียม (Preparation) มีประเด็นย่อยที่สำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

2.1.1 หลักการและแนวคิด มีแนวทางการพัฒนาสำคัญเป็นเบื้องต้น คือ โรงเรียนเห็นคุณค่าของการเตรียมการสร้างวงดนตรีไทยในหลักการและแนวคิดที่ว่า ดนตรีไทยเป็นศิลปวัฒนธรรมที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนา ศิลป ภูมิปัญญาและอารมณ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนเก่ง ดี มีสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงส่งเสริมให้มีการประกวดดนตรีไทยเป็นประจำทุกปีเพื่อพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกระดับชั้น เพราะการสนับสนุนและส่งเสริมนักเรียนด้านการประกวดดนตรีไทยจะช่วยยกระดับมาตรฐานดนตรีไทยให้สืบสานและแพร่หลาย และกิจกรรมดนตรีไทยบริการสังคมจะช่วยประสานสัมพันธ์ภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.1.2 การจัดหาและจัดสรรงบประมาณ มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนบริหารงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ จากฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน จากผู้มีอุปการคุณ ชุมชน สมาคมต่าง ๆ รวมทั้งงบประมาณสำรองเพิ่มเติม ที่จัดสรรไว้เพื่อการส่งเสริมและพัฒนาความเป็นเลิศด้านดนตรีไทย เช่น จัดซื้อเครื่องดนตรีไทยที่มีคุณภาพ เอกสารตำรา วัสดุอุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี ค่าตอบแทนวิทยากรและส่งวงดนตรีไทยประกวดตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เป็นต้น

2.1.3 การจัดตั้งคณะทำงาน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนแต่งตั้งคณะครูทำงานรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียน เพื่อร่วมประชุม วางแผน ดำเนินการ และกำกับติดตามประเมินผล มีครูสอนดนตรีไทยในโรงเรียนอย่างน้อย 1 คน ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านดนตรีไทย รับผิดชอบงานดนตรีไทยของโรงเรียนโดยตรงเป็นครูประจำการ ที่มีวิสัยทัศน์ มนุษย์สัมพันธ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จิตอาสา พัฒนานตนเองด้านดนตรีไทยอยู่เสมอ ตั้งใจ ขยัน ทุ่มเท เสียสละเวลาเพื่อฝึกซ้อมวงดนตรีไทยของโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยจัดกิจกรรมการแสดงและประกวดวงดนตรีไทยอย่างสม่ำเสมอ หลังจากเสร็จสิ้นแต่ละกิจกรรมควรมีการประชุมคณะทำงานวงดนตรีไทยของโรงเรียนเพื่อสรุปงาน ประเมินผลงาน วิเคราะห์ถึงข้อดีข้อควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อเป็นข้อมูลพัฒนาผลงานดนตรีไทยต่อไป

2.1.4 การจัดสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนมีอาคารเรียนห้องเรียน ห้องปฏิบัติการดนตรีไทย ที่เหมาะสมในการเรียนและฝึกซ้อม มีห้องปฏิบัติการดนตรีไทยที่

แยกส่วนเป็นเอกเทศเพื่อไม่มีเสียงดังรบกวน มีสื่อเทคโนโลยีทันสมัย มีพื้นที่กว้างพอสำหรับการซ้อมรวมวงดนตรีไทย และจัดเก็บวางเครื่องดนตรีไทยอย่างเป็นระบบ ครูและนักดนตรีไทยยอมรับการปฏิบัติตามกฎกติกาการใช้ห้องเรียน ให้ความร่วมมือเก็บรักษาเครื่องดนตรีไทยวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นระเบียบอยู่เสมอ

2.2 การสร้างสรรค์ (Creation) ประกอบด้วยประเด็นย่อยที่สำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

2.2.1 การอำนวยการสั่งการ มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนส่งเสริมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาดนตรีไทย จัดให้นักเรียนฝึกฝนดนตรีไทยอย่างมีเป้าหมาย สนับสนุนนักเรียนที่สนใจดนตรีไทยพัฒนาด้านตนเองเต็มศักยภาพ สนับสนุนกิจกรรมชมรมดนตรีไทยโดยก่อตั้งและพัฒนางานดนตรีไทย เช่น อนุญาตให้ไปแสดงบริการชุมชนงานต่าง ๆ อยู่เสมอ เพื่อประชาสัมพันธ์ สร้างสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชน และส่งวงดนตรีไทยเข้าประกวดเพื่อพัฒนานักเรียนสู่เกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยเป็นต้น อนุญาตให้เชิญครูภูมิปัญญาและวิทยากรด้านดนตรีไทยเพื่อแก้ปัญหาขาดแคลนครูเชี่ยวชาญเฉพาะทาง ประสานความเข้าใจของเป้าหมายการซ้อม การแสดง และการประกวดระหว่างโรงเรียนกับครูประจำวิชา ผู้ปกครอง และชุมชน โรงเรียนอำนวยความสะดวกด้านสวัสดิการ สวัสดิภาพ เมื่อนักเรียนต้องไปทำกิจกรรมดนตรีไทย ฝึกซ้อม แสดง ประกวดวงดนตรีไทย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยดูแลให้ไม่มีผลกระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียน โรงเรียนชื่นชมและให้สิทธิพิเศษแก่นักดนตรีไทยที่สร้างชื่อเสียงแก่โรงเรียนเข้าศึกษาต่อชั้น ม.4 ที่โรงเรียนเดิม สนับสนุนให้สร้างนักดนตรีไทยรุ่นใหม่เพื่อทดแทนนักดนตรีไทยที่จบการศึกษา สร้างแรงจูงใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญของดนตรีไทย และหันมานิยมใช้บริการวงดนตรีไทยของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น มีการกำกับติดตามประเมินผลรายงานผลและประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมดนตรีไทยของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.2.2 การจัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนสนับสนุนงบประมาณที่ครูสอนดนตรีไทยเสนอโครงการตามความเหมาะสม เช่น โครงการจัดจ้างเพื่อซ่อมเครื่องดนตรีไทย วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ จัดซื้อเครื่องดนตรีไทยมีคุณภาพเสียงดี ให้มีจำนวนเพียงพอทั้งประเภทวงเครื่องสายและวงปี่พาทย์ จัดหาเอกสารตำราวัสดุอุปกรณ์และสื่อเทคโนโลยีพร้อมใช้งานเป็นต้น ส่งเสริมให้นักเรียนจัดเก็บ รักษาซ่อมแซม ทำความสะอาด หยิบยกวาง และปรับแต่งเสียงเครื่องดนตรีไทยตามถนัดอย่างง่ายด้วยตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของครู

2.2.3 การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนกำหนดหน้าที่รับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียนให้ไปสู่เป้าหมาย ครูมีหน้าที่จัดทำโครงการพัฒนาดนตรีไทยรายปีและดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างครบถ้วนถูกต้องและรายงานผล ครูพัฒนาแผนการบริหารจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยเพื่อพัฒนาทั้งการซ้อม การแสดงและประกวดตามศักยภาพของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูออกแบบการสอนฝึกปฏิบัติของเครื่องดนตรีไทยแต่ละชิ้นจากง่ายไปหายาก เพื่อพัฒนาฝีมือและเตรียมความพร้อมก่อนการปรับวงดนตรีไทยอย่างมีคุณภาพ ครูสร้างเครือข่ายครูดนตรีไทยต่างโรงเรียนเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และข่าวสารด้านดนตรีไทย ครูสรรหาและประสานครูภูมิปัญญา วิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยและขับร้อง ครูพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ด้านดนตรีไทยตามถนัดตามเกณฑ์หรือสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยเต็มศักยภาพตามวัยทันเวลาที่กำหนดของการบรรเลงในแต่ละกิจกรรม

2.2.4 การค้นหาผู้เรียนผู้สอน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนเฟ้นหานักเรียนที่มาจากการสอบเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยวิธีสอบความสามารถพิเศษด้านดนตรีไทย รับเพิ่มนักเรียนที่สนใจดนตรีไทยสามารถเลือกเรียนและฝึกดนตรีไทยตามถนัดได้เต็มศักยภาพตามวัยเพื่อพัฒนานักดนตรีไทยของโรงเรียน นักเรียนที่พัฒนาเป็นนักดนตรีไทยแล้วยินดีเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาแสดง

ดนตรีไทยบริการสังคม ร่วมกิจกรรมดนตรีสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาความคิดความสามารถ ประสบการณ์ พัฒนาฝีมือด้านดนตรีไทยตามถนัดแบบเข้มข้น และรับผิดชอบงานดนตรีไทยทั้งการแสดงและการประกวด ทั้งนี้ นักดนตรีไทยสามารถบริหารเวลาซ้อมดนตรีไทยในวันหยุดและนอกเวลาของวันที่มีการเรียนการสอน ได้โดยไม่เสียการเรียน สร้างแรงจูงใจให้นักดนตรีไทยมีความขยันและอดทนในการพัฒนาฝีมือตามเกณฑ์มาตรฐานตามลำดับจากขั้นพื้นฐานสู่ขั้นสูงตามแบบแผนที่กำหนด โรงเรียนเฟ้นหาครูที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้นักดนตรีไทยของโรงเรียนให้มีความรัก ความรับผิดชอบ เชื้อพั้ง และยินดีปฏิบัติภารกิจของกิจกรรมดนตรีไทยตามที่ได้รับมอบหมาย ครูปลูกฝังด้านความเป็นไทย ความรักความผูกพัน ความกตัญญู ความสามัคคี การทำงานเป็นทีม และการมีวินัย ครูเสริมสร้างพลังที่เข้มแข็งเพื่อให้นักเรียนสามารถต่อสู้กับความท้าทาย กล้าเผชิญและฟันฝ่าอุปสรรค มีความมั่นใจในตนเองในขณะบรรเลง ครูผู้สอนมีวิสัยทัศน์ ศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับการอบรมพัฒนาตนเองด้านดนตรีไทยและสามารถรู้เท่าทันความเป็นไปที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ ครูศึกษาข้อดีข้อเสีย แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบรรเลงดนตรีไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสร้างสรรคนักเรียนให้พัฒนาฝีมือเต็มศักยภาพเพิ่มจำนวนมากขึ้น ครูดำเนินโครงการและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยได้อย่างมีคุณภาพทั้งการแสดงและประกวดดนตรีไทย โดยบันทึกและรายงานผลทุกครั้ง

2.3 การทบทวน (Review) ประกอบด้วยประเด็นย่อย 4 ประเด็น ดังนี้

2.3.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนสร้างหลักสูตรแกนกลางวิชาบังคับสาระดนตรีไทย หลักสูตรสาระเพิ่มเติมวิชาดนตรีไทยสำหรับนักเรียนทั่วไปใช้สอนในชั้นเรียนเพื่อให้นักเรียนมีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าดนตรีไทย มีหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับวิชา กิจกรรมชุมนุมดนตรีไทย และการสอนเสริมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ด้านทักษะดนตรีไทย กิจกรรมชมรมดนตรีไทยเป็นกิจกรรมเพื่อพัฒนานักเรียนเป็นนักดนตรีไทย มีหลักสูตรเฉพาะกิจเพื่อพัฒนาฝีมือนักเรียนด้านดนตรีไทยแบบเข้มข้น ทั้งการบรรเลงเดี่ยวและบรรเลงรวมวง ตามเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยสำหรับเน้นเพื่อการแสดงและการประกวด เพิ่มกิจกรรมแลกเปลี่ยนกันระหว่างนักดนตรีไทยหรือครูโดยมีการสอนข้ามโรงเรียนได้ มีเอกสารหนังสือตำราแหล่งศึกษาค้นคว้ามีเครื่องขยายเสียง มีสื่อเทคโนโลยีเหมาะสม มีเครือข่ายครูดนตรีไทย เครือข่ายผู้ปกครอง และเครือข่ายผู้มีอุปการคุณของโรงเรียนเข้ามาพัฒนาช่วยสอน แนะนำ ออกแบบการจัดการเรียนการสอน แลกเปลี่ยนความรู้ข่าวสารดนตรีไทย ครูสนใจพัฒนาแก้ปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่พบในการประกวด และทบทวนองค์ความรู้และให้ครอบคลุมในกลวิธีการบรรเลง ทั้งประเภทเพลง ประเภทท่วงที่ใช้ในการแสดงและการประกวด ครูเข้าใจข้อตกลงของเกณฑ์การตัดสิน เพื่อพิจารณาทบทวนการสร้างและพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยอยู่เสมอ

2.3.2 ความมีคุณภาพและความเพียงพอของเครื่องดนตรี มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนวางกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพวงดนตรีไทย โดยจัดงบประมาณเพิ่มเติมรองรับโครงการต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการพัฒนาดนตรีไทย สู่ความเป็นเลิศ สรรหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องดนตรีไทยที่มีคุณภาพเสียงดี มีจำนวนเพียงพอทั้งประเภทวงเครื่องสายและวงปี่พาทย์ มีช่างผู้ผลิตและช่างซ่อมเครื่องดนตรีไทย มีฝีมือระดับคุณภาพเป็นเครือข่ายเพื่อพัฒนาคุณภาพของเครื่องดนตรีไทยให้มีมาตรฐาน ครูตรวจสอบและทบทวนคุณภาพเสียงเครื่องดนตรีไทยทุกชิ้นอยู่เสมอและอย่างละเอียดก่อนใช้งานทุกครั้ง ครูดูแลประสานงานการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของฝ่ายดนตรีไทยให้ถูกต้องตามระเบียบพัสดุ และมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุอำนวยความสะดวกในการทำเอกสารส่งฝ่ายธุรการ

2.3.3 ผลงานเป็นที่ยอมรับ มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ วงดนตรีไทยของโรงเรียนมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับสามารถใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ สร้างความภูมิใจและสัมพันธ์ภาพที่ดี โรงเรียนควร

เชิญผู้ปกครอง ครู และชุมชนร่วมประชุมเพื่อรับทราบ ชื่นชม และยอมรับความเป็นเลิศด้านดนตรีไทยของโรงเรียน ส่งผลให้ชุมชนให้การสนับสนุน บริจาคทุนการศึกษา เครื่องดนตรีไทย วัสดุและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ยังขาดแคลน สนับสนุนครูภูมิปัญญาและวิทยากรด้านดนตรีไทยที่มีความเชี่ยวชาญเข้ามาให้ความรู้ด้านดนตรีไทยแก่นักเรียน และเชิญวงดนตรีไทยไปแสดงในงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ผลจากกิจกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอของชมรมดนตรีไทยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ทักษะชีวิต ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ พัฒนาทักษะด้านดนตรีไทยเพิ่มขึ้น ค้นพบความถนัดความสามารถของตัวเอง นอกจากผู้ปกครองและชุมชนชื่นชม ยกย่อง ยอมรับนักเรียนที่มีความสามารถ เสียสละ ขยันอดทนในการร่วมกิจกรรมดนตรีไทย สร้างผลงานเชิงประจักษ์ สร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนแล้ว ยังได้รับการยอมรับจากมหาวิทยาลัยและสถาบันหลายแห่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนทำแฟ้มสะสมงานผลงานด้านกิจกรรมดนตรีไทย เพื่อนำไปประกอบการสมัครเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาได้อีกด้วย

2.3.4 ความสนใจความเอาใจใส่ของผู้เรียนผู้สอน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ นักเรียนที่สนใจและตั้งใจเรียนดนตรีไทยทั้งในหลักสูตรภาคบังคับและสาระเพิ่มเติม สามารถจัดสรรเวลาว่างเพื่อฝึกปฏิบัติดนตรีไทยตามถนัดเต็มศักยภาพตามวัยเพิ่มจำนวนมากขึ้น ครูมีความตั้งใจพัฒนาฝีมือนักเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยเริ่มจากการฝึกพื้นฐานการประดิษฐ์เสียงและระหม่อมที่ดี นักเรียนมีท่าทางในขณะบรรเลงถูกต้อง มีความจำ แม่นยำ ทั้งเสียงและทำนอง สามารถพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศได้ นักเรียนมีความเอาใจใส่ มีความรับผิดชอบ และตั้งใจฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ มีความมั่นใจและกล้าแสดงออกเพื่อสร้างสรรค์งานดนตรีไทยที่ได้รับมอบหมายด้วยความเสียสละจะช่วยให้วงดนตรีไทยพัฒนาและมีคุณภาพมากขึ้น นักดนตรีไทยร่วมกิจกรรมดนตรีไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความเหมาะสม โดยมีผู้บริหารและครูประสานงานด้านความสะอาด ความปลอดภัย บริการรถรับส่งเมื่อมีกิจกรรมการแสดงและการประกวด ครูดูแลความพร้อมด้านสุขภาวะของนักดนตรีไทยทุกคนให้สมบูรณ์อยู่เสมอ ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทย ทั้งมุ่งมั่นทบทวนการซ้อม การแสดง และการประกวดเพื่อให้สามารถบรรลุผลได้อย่างราบรื่นทันเวลาที่กำหนดตามเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ

2.4 การปรับปรุง (Improvement) ประกอบด้วยประเด็นย่อยที่สำคัญ 4 ประเด็น ดังนี้

2.4.1 การจัดการการเรียนการสอน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรสาระเพิ่มเติมดนตรีไทย หลักสูตรชุมนุมดนตรีไทย กิจกรรมลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และกิจกรรมชมรมดนตรีไทยที่น่าสนใจ ครูปรับแผนการสอนที่ผลิตสื่อการสอนเอง มีแผนการสอนที่มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ สร้างโอกาสให้นักเรียนทุกคนสามารถเรียนเล่นฟังดนตรีไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านอารมณ์สุนทรีย์ะ มีความเป็นไทย จัดกิจกรรมเสริมดังกล่าวให้มีจำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น แบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสนใจตามความถนัด แบ่งกลุ่มใหญ่กลุ่มย่อยเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี ฝึกดูแลน้อง สร้างนักดนตรีไทยและนักร้องสำรองอยู่เสมอ จัดแบ่งกลุ่มอ่อนกลุ่มเก่งเพื่อพัฒนาตามกระบวนการแบบปกติและแบบเข้มข้นตามลำดับ คัดเลือกนักดนตรีไทยฝีมือดี มีความจำ มีความแม่นยำ มีเวลาและสนใจเข้าสู่การบรรเลงรวมวงดนตรีไทยและฝึกฝนและเรียนรู้แบบเข้มข้นเพื่อเตรียมตัวเป็นนักดนตรีไทยของโรงเรียน ที่สำคัญคือครูดูแลนักดนตรีไทยให้มีความสามารถทางด้านดนตรีควบคู่กับความสามารถทางวิชาการ และสนับสนุนนักเรียนให้สามารถเรียนจบการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ครูศึกษาข้อดีข้อเสียและแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องการปรับวงดนตรีไทยจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งพัฒนาศักยภาพตนเองและนักดนตรีไทยของโรงเรียนให้มีความสามารถเพิ่มขึ้น แนะนำนักดนตรีไทยให้หันมาศึกษาค้นคว้าหาความรู้ดนตรีไทยด้วยการฟัง การดู การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแลกเปลี่ยนวิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศจากผู้รู้และเพื่อน ๆ ต่างสถาบัน เพื่อใช้เป็นทางลัดไปสู่ความเป็นเลิศ ประชุมนักดนตรีไทยเพื่อสรุปงาน ค้นหาจุดเด่นจุดด้อยหลังจากเสร็จสิ้นงานทุกครั้ง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างครูกับนักเรียนและนำไปแก้ไขปรับปรุง

2.4.2 การฝึกซ้อม มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียน ครู และนักดนตรีไทยสามารถตกลงนัดหมายบริหารจัดการเวลาการซ้อมดนตรีไทยที่สมาชิกในวงสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม พร้อมเพรียง ต่อเนื่องและยาวนาน การซ้อมไล่มือไล่เสียงเครื่องดนตรีไทยเพื่อเสริมให้นักดนตรีไทยมีพลังกล้ามเนื้อที่แข็งแรงนับเป็นสิ่งจำเป็น เพราะจะช่วยให้การบรรเลงสามารถควบคุมความดังเบาความแม่นยำชำนาญได้ดียิ่งขึ้น ระหว่างการซ้อมและก่อนขึ้นเวทีประกวดนักเรียนควรเป็นผู้ดูแล จัดเก็บรักษา ซ่อมแซม ปรับแต่งเสียงเครื่องดนตรีไทยตามถนัดของตนด้วยตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของครู การซ้อม การทบทวน และการปรับวงดนตรีไทยควรเน้นด้านฝีมือ ความจำ ความแม่นยำ ความกลมกลืน ความพร้อมเพรียงรวมทั้งแนวเสียงและแนวบรรเลงเหมาะสมตามลักษณะเพลง โดยครูศึกษาเกณฑ์ของการประกวดแต่ละรายการ สามารถวิเคราะห์ปรับและแปลทางเพลงของเครื่องดนตรีไทยและทางขับร้องก่อนเข้าสู่กระบวนการปรับวง

2.4.3 ผู้ปกครองชุมชนให้การสนับสนุน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนเชิญชวนผู้ปกครองชุมชนให้การสนับสนุนช่วยเหลือในสิ่งที่โรงเรียนยังไม่พร้อม เชิญผู้ปกครองชุมชนที่เป็นครู ภูมิปัญญาและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยให้เข้ามาช่วยสอนดนตรีไทยเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้วงดนตรีไทยของโรงเรียน แจ้งผู้ปกครองให้เข้าใจกิจกรรมดนตรีไทยของโรงเรียนเพื่ออนุญาตให้นักเรียนมาร่วมงานกิจกรรมดนตรีไทยด้วยความยินดีด้วยความไว้วางใจและเห็นคุณค่า ประชาสัมพันธ์ผู้ปกครองและชุมชนรับทราบผลงานดนตรีไทยของโรงเรียน และร่วมยินดีให้การส่งเสริมสนับสนุนให้มีความชื่นชม ให้กำลังใจ เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการซ้อมดนตรีไทย โรงเรียนควรส่งเสริมให้ชุมชนและภาคเอกชนมีความยินดีและเต็มใจเข้ามาร่วมสนับสนุนและเสนอแนะกิจกรรมดนตรีไทยของโรงเรียนให้มีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

2.4.4 ชุมชนยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน มีแนวทางการพัฒนาสำคัญ คือ โรงเรียนนำเสนอผลงานดนตรีไทยสู่ชุมชนเพื่อให้การยอมรับและสนับสนุนทุนการศึกษาแก่นักดนตรีไทยที่มีความสามารถดีเด่นมีฝีมือเกินเกณฑ์มาตรฐาน มีบุคลิกท่าทางการบรรเลงถูกต้องแม่นยำ มีความขยันตั้งใจรับผิดชอบ กล้าแสดงออกด้านดนตรีไทยที่มอบหมายด้วยความรัก อดทน เสียสละ สามารถพัฒนาเป็นทีมงานคุณภาพในวงดนตรีไทย และสามารถเป็นผู้สืบทอดวงดนตรีไทยซึ่งเป็นมรดกของชาติ ชุมชนและผู้ปกครองชื่นชมและเชิญวงดนตรีไทยไปร่วมกิจกรรมดนตรีไทยทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนตามความเหมาะสม โดยครูและผู้ปกครองดูแลให้ไม่มีผลกระทบต่อเวลาเรียน ยกย่องในความสามารถของนักดนตรีไทยที่มีผลงานดนตรีไทยเชิงประจักษ์ได้เป็นตัวแทนระดับเขตพื้นที่ ระดับภูมิภาค นับเป็นตัวอย่างที่ดีแก่รุ่นน้องเพื่อพัฒนาต่อยอดต่อไป ชุมชน ภาครัฐ และภาคเอกชนควรร่วมมือกัน สนับสนุนกิจกรรมดนตรีไทยของโรงเรียนให้ปรับเปลี่ยนวิธีการพัฒนาให้หลากหลายมากขึ้น เช่น จัดการอบรมสัมมนา จัดมหาดุริยางค์ พบปะสังสรรค์ จัดคอนเสิร์ต ทักษะศึกษา และดนตรีไทยสัญจร เป็นต้น เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมและพัฒนาให้ดนตรีไทยดำรงคงอยู่คู่ชาติตลอดไป

บทสรุป

กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปได้ว่ามีประเด็นหลักและประเด็นย่อยที่ได้รับการตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ พบว่ามีกระบวนการบริหารจัดการที่สำคัญ 4 ประเด็นหลัก คือ PCRI ได้แก่ 1) การเตรียม (Preparation) 2) การสร้างสรรค์ (Creation) 3) การทบทวน (Review) และ 4) การปรับปรุง (Improvement) ซึ่งในแต่ละประเด็นหลักมีประเด็นย่อย 16 ประเด็น เพื่อนำไปใช้ในการ

บริหารจัดการวงดนตรีไทยให้พัฒนาเพิ่มขึ้นดั่งนั้น หากโรงเรียนมีความต้องการสร้างวงดนตรีไทยให้มีความเป็นเลิศ เพื่อนำไปสู่คุณภาพของวงดนตรีไทยที่ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารและครูควรร่วมมือกันเรียนรู้เข้าใจ และเข้าถึงปัญหาเพื่อพัฒนานับสนุนปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่องตามกระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยที่สรุปผลไว้ 4 ประเด็นหลักดังกล่าวไว้ข้างต้น

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์กระบวนการการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการวงดนตรีไทยให้มีความคุณภาพและประสบความสำเร็จสอดคล้องกับงานวิจัยอื่น ๆ ในประเด็นหลัก 4 ประเด็นดังนี้

1. การเตรียม (Preparation) ประกอบด้วย หลักการและแนวคิด การจัดหาและการจัดสรรงบประมาณ การจัดตั้งคณะทำงาน และการจัดสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี โรงเรียนควรเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อนำไปสู่การวางแผนสร้างวิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ สอดคล้องกับคุณภาพ ช้นทับไทย (2559, น. 217) พบว่า ในการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรีต้องได้รับความร่วมมือจากผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนที่เข้าใจและวางแผนร่วมกัน สอดคล้องกับสุกัญญา ทองทิพย์ (2560, น. 146) พบว่า ผู้บริหารต้องให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม มีการแต่งตั้งคณะครูทำงานรับผิดชอบฝ่ายต่าง ๆ ในการบริหารจัดการวงดนตรีของโรงเรียน เพื่อร่วมประชุมวางแผน ดำเนินการ กำกับติดตามประเมินผล สอดคล้องกับนิวัฒน์ วรรณธรรม (2559, น. 149) พบว่า ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติการมีการทำงานเป็นระบบส่งเสริมซึ่งกันและกัน วางแผนและกำหนดเป้าหมายชัดเจนตรวจสอบได้ ประโยชน์ของการเรียนดนตรีไทยจะช่วยให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีความสุข สร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีกับชุมชน สอดคล้องกับพรสวรรค์ จันทะวงศ์ (2557, น. 127) พบว่า การเรียนการซ้อมดนตรีจะทำให้ผู้เรียนพัฒนาศักยภาพด้านดนตรีเต็มความสามารถ นับเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และตอบสนองกิจกรรมของชุมชนได้เป็นอย่างดี ด้านการจัดหาและการจัดสรรงบประมาณ เพื่อนำไปสู่การเตรียมความพร้อมในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียน สอดคล้องกับนวราช อภัยวงศ์ (2558, น. 147) พบว่า งบประมาณในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยได้มาจากงบประมาณของโรงเรียน ส่วนอื่น ๆ จะได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอุปการคุณ ผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับ กลิ่นผกา ทับทิมธงไชย (2558, น. 147) พบว่า หัวใจของการทำวงดนตรี ต้องมีผู้สนับสนุนเงินทุนจึงจะสามารถจัดตั้งวงขึ้นมาได้ ผลงานของวงหากมีชื่อเสียงมากก็จะได้รับเชิญไปแสดง เพราะผู้สนับสนุนจะได้ชื่อเสียงในการสนับสนุนด้วย สอดคล้องกับนิวัฒน์ วรรณธรรม (2559, น. 153) ด้านงบประมาณค่าใช้จ่ายของวงดนตรีส่วนใหญ่จะเป็นงบประมาณจากโรงเรียน ในการจัดซื้อเครื่องดนตรีตามระเบียบของทางราชการ ค่าใช้จ่ายในการฝึกซ้อมและการประกวดแข่งขัน และอีกส่วนหนึ่งได้มาจากองค์การ สมาคม และอื่น ๆ เช่น อบต. อบจ. สมาคมในโรงเรียน เครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ห้างร้าน ประชาชนทั่วไป ส่วนราชการ นักการเมืองท้องถิ่น ผู้ปกครอง บุคลากรในโรงเรียน ศิษย์เก่า ครูผู้ควบคุมและทีมงาน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในส่วนต่าง ๆ ที่ไม่สามารถเบิกจากทางราชการได้ การรับงานแสดงของวงดนตรีโรงเรียนก็จะเป็นรายได้อีกส่วนหนึ่ง แต่ไม่ถือว่าเป็นรายได้หลักเนื่องจากบางโรงเรียนไม่มีวัตถุประสงค์ในการหารายได้ เพียงแต่เป็นการบริการสังคมเป็นครั้งคราวเท่านั้น ด้านการจัดสร้างห้องปฏิบัติการดนตรี มีความเหมาะสมแก่บริบทของโรงเรียน สอดคล้องกับปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2551, น. 88) พบว่า ด้านการจัดห้องเรียนดนตรี จัดบรรยากาศห้องเรียนให้น่าอยู่เหมาะสมกับการเรียนดนตรี มี

ห้องสำหรับฝึกปฏิบัติเฉพาะบุคคลและห้องสำหรับการบรรเลงรวมวง ซึ่งแต่ละห้องเรียนมีระบบป้องกันเสียงสะท้อน มีความสะดวกในการฝึกซ้อม มีห้องฟังเพลงสำหรับผู้เรียนและครู สอดคล้องกับ นฤภาพ ชนทัตไทย (2559, น. 223) พบว่า การส่งเสริมพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศทางดนตรี จำเป็นต้องมีงบประมาณด้านอาคารสถานที่ มีห้องเรียนทฤษฎีและห้องปฏิบัติการ มีเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพเพื่อรองรับการฝึกซ้อมการแสดงการประกวด

2. การสร้างสรรค์ (Creation) ประกอบด้วย การอำนวยการสั่งการ การจัดหาเครื่องดนตรีไทยและอุปกรณ์ ที่เกี่ยวข้อง การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และการค้นหาผู้เรียนผู้สอน เพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคทั้งคุณภาพและความมั่นคงของวงดนตรีไทย โดยผู้บริหารมีอำนาจในการการอำนวยการสั่งการให้มีดำเนินการ สอดคล้องกับวิระ บำรุงศรี (2558, น. 48) พบว่า วิธีการบริหารและการจัดการวงดนตรี มีวิธีการบริหารแบบ 4 M คือ 1. ด้านบุคลากร: 1) คัดเลือกจากการชักชวน 2) การรับสมัคร 2. ด้านการบริหารการเงิน มีวิธีการบริหารจัดการโดยใช้หลักการบริหารโดยในรูปแบบของบริษัท และหลักการบริหารโดยมีอำนาจเด็ดขาดอยู่ที่ศิลปินเจ้าของวงดนตรี 3. กระบวนการบริหารจัดการอุปกรณ์เครื่องมือ และ 4. การบริหารจัดการภายในวงดนตรีทุกวง เป็นการกระจายอำนาจแบบควบคุมดูแล โดยผู้เป็นเจ้าของวงดนตรีจะเป็นผู้ที่มีอำนาจสั่งการต่าง ๆ ผ่านการประชุมลงมติ และถ่ายทอดสู่บุคลากรต่าง ๆ ในวงดนตรี ส่วนการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและการค้นหาผู้เรียนผู้สอน เพื่อให้การบริหารจัดการวงดนตรีไทยให้ไปสู่เป้าหมายมีความชัดเจน สอดคล้องกับนิวัฒน์ วรรณธรรม (2559, น. 156) พบว่า ครูผู้สอนหรือครูผู้ควบคุมวงมีการวางแผนในการสรรหาอย่างเป็นระบบ ทั้งนักร้อง นักดนตรี ซึ่งส่วนหนึ่งรับจากนักเรียนที่สนใจ มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย มีใจรัก และมีเวลาในการซ้อม รวมทั้งการรับนักเรียนประเภทความสามารถพิเศษ ซึ่งทำให้โรงเรียนได้นักเรียนที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะนักร้องซึ่งมีผลต่อวงดนตรีเป็นอย่างมาก จัดหาครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ มีการวางแผนการฝึกซ้อมอย่างมีหลักการและต่อเนื่อง มีจุดประสงค์ชัดเจน จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ เครื่องดนตรีไทยที่สมบูรณ์และมีคุณภาพ มีห้องเรียนที่เหมาะสม มีการใช้สื่อประกอบ เช่น โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการฝึกซ้อม มีตัวอย่างประกอบการสอน ฝึกให้นักเรียนสืบทอดหรือแกะเพลงด้วยตนเองสำหรับการฝึกซ้อมดนตรีและขับร้อง การจัดนักดนตรีไทยสำรองไว้ทดแทนอยู่เสมอ ในระหว่างการซ้อมมีการวัดผล ประเมินผล และปรับปรุงแก้ไขตลอดเวลา มีการสร้างแรงจูงใจโดยการจัดกิจกรรมนันทนาการในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งให้ทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีผลงาน มีวินัย และความประพฤติดี ครูผู้สอนมีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่ตัวอย่างแท้จริง เป็นแบบอย่างและเป็นที่ศรัทธาบุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

3. การทบทวน (Review) ประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร ความมีคุณภาพและความเพียงพอของเครื่องดนตรี ผลงานเป็นที่ยอมรับ และความสนใจความเอาใจใส่ของผู้เรียนผู้สอน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านหลักสูตรดนตรีไทยในโรงเรียนมีทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ ทั้งสำหรับภาคบังคับและสำหรับให้นักเรียนเลือกเรียนเพื่อพัฒนาฝีมือต่อยอด ได้ตามความสนใจและความถนัด สอดคล้องกับสุพัตรา วิไลลักษณ์ (2556, น. 199) พบว่า การจัดการศึกษาดนตรีไทยในปัจจุบัน มีหลักสูตร 3 ลักษณะ คือ 1) หลักสูตรดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในลักษณะของแขนงวิชาอยู่รวมกับหลักสูตรทางดนตรีทั่วไป 2) หลักสูตรเฉพาะทางดนตรีไทย 3) หลักสูตรดนตรีไทยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในลักษณะของแขนงวิชาอยู่รวมกับหลักสูตรทางนาฏศิลป์และการแสดง รวมทั้งจะมีการพัฒนาระบบการศึกษาดนตรีไทยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพัฒนาต่อยอดการศึกษาดนตรีไทยในระดับอุดมศึกษา ด้านความมีคุณภาพและความเพียงพอของเครื่องดนตรี โรงเรียนมีเครื่องดนตรีไทยที่มีคุณภาพเสียงระดับดีมาก และมีการทั้งประเภทวงเครื่องสายและวงปี่พาทย์ มีจำนวนเพียงพอสำหรับการเรียน การฝึกซ้อม และการ

ประกวด เครื่องดนตรีไทยทุกชิ้นที่ใช้เพื่อการประกวดควรต้องได้รับการดูแลปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ เสียงดีอยู่เสมอ สอดคล้องกับปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2551, น. 88) พบว่า ด้านเครื่องดนตรี อุปกรณ์และเทคโนโลยีดนตรี ควรจัดอุปกรณ์ส่งเสริมการเรียนการสอนให้พร้อมสำหรับการสอน มีเครื่องดนตรี อุปกรณ์และเทคโนโลยีทางดนตรีที่ทันสมัย มีห้องสำหรับบันทึกเสียงที่สามารถผลิตผลงานทางดนตรีได้ เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนใฝ่สัมฤทธิ์ จัดหาเครื่องดนตรีที่มีคุณภาพ ควรจัดทำระบบการตรวจสอบเครื่องดนตรี วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการบริหารและสำหรับแก้ไขปัญหา การจัดหาเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ควรใช้วิธีการเปิดซองประมูลราคา หรือผ่านพ่อค้าคนกลาง เพราะจะได้เครื่องดนตรีที่คุณภาพต่ำไม่ตรงกับความต้องการ สอดคล้องกับสุกัญญา ทองทิพย์ (2560, น. 146) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีนโยบายให้การสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมการเล่นดนตรี โรงเรียนต้องมีส่วนร่วมในการคัดเลือกและจัดซื้อเครื่องดนตรีเอง เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน ส่วนความเอาใจใส่ของครูผู้สอน ควรมีความรับผิดชอบ ชยันต์ตั้งใจ สามารถประสานงานให้เกิดความสะดวก ความปลอดภัย มีรถบริการรับส่งนักเรียน เมื่อมีกิจกรรมการแสดงและการประกวดวงดนตรีไทย ครูและนักเรียนให้ความร่วมมือในการวางแผน การดำเนินกิจกรรมเสริมหลักสูตรดนตรีไทยทั้งการซ้อม การแสดง และการประกวด ให้สามารถบรรลุผลอย่างราบรื่นทันเวลาที่กำหนดตามเป้าหมายทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ และรายงานผลทุกครั้ง สอดคล้องกับนิวัฒน์ วรรณธรรม (2559, น. 149) พบว่า ครูผู้สอนเป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่น เสียสละ มีความรู้ความเข้าใจในบทเพลง จัดความยากง่ายของเพลงเหมาะสมกับผู้เรียน การสรรหานักแสดงจะเน้นที่ใจรัก มีความสามารถและระเบียบวินัย ใช้วิธีสอนโดย การสาธิตจากครู ที่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน โดยเน้นพื้นฐาน การเล่นการร้องและการฟัง ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดสร้างสรรค์สื่อที่ใช้ได้แก่ แบบฝึกหัด โปรแกรมคอมพิวเตอร์ดนตรี ตัวอย่างเพลงต้นฉบับ โน้ตเพลงที่เรียบเรียงขึ้นใหม่และจากการซื้อ สร้างแรงจูงใจด้วยการให้ทุนการศึกษา ทัศนศึกษา และสวัสดิการอื่น ๆ มีการลงโทษตามกฎระเบียบข้อตกลง จัดประสบการณ์การแสดงอย่างต่อเนื่อง ควบคุมคุณภาพโดยทีมงานและผู้รู้ให้ข้อเสนอแนะ ประเมินและรายงานผลต่อผู้บริหารทุกครั้งที่ออกแสดง

4. การปรับปรุง (Improvement) ประกอบด้วยประเด็นที่สำคัญ ดังนี้ การจัดการการเรียนการสอน การฝึกซ้อม ผู้ปกครองชุมชนให้การสนับสนุน และชุมชนยอมรับในความรู้ความสามารถของนักเรียน เพื่อนำไปสู่การสร้างคุณภาพที่ดีของนักดนตรีไทย นักดนตรีไทยทุกคนสามารถเรียนเล่นฟังดนตรีไทยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งในด้านอารมณ์สุนทรีย์ ช่วยให้มีความเป็นไทย และเป็นคนเก่ง ดี มีสุข ครูจัดการเรียนการสอนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมเสริมหลักสูตรสาระเพิ่มเติมดนตรีไทยให้น่าสนใจ สอดคล้องกับปิยพันธ์ แสนทวีสุข (2551, น. 88) พบว่า ด้านครูผู้สอนควรมีผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี นักวิชาการหลักสูตร มาช่วยพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ความสามารถสูงขึ้น และให้ครูมีการพัฒนาด้านการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับชวนพิศ ศิลาดะ (2557, น. 14) พบว่า บทบาทครูผู้สอน เน้นการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนด้วยความสนุกสนาน และความรักความเมตตา ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน ครูแสดงความเอาใจใส่ให้กำลังใจและสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียนด้วยคำพูด ด้านบวก ยั่วให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเรียน ส่วนด้านบทบาทผู้เรียน ซึ่งเป็นแบบอย่างของคนรุ่นใหม่ให้กับสังคม ควรมีความมั่นใจ กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าแสดงออก ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ด้านการฝึกซ้อม เพื่อนำไปสู่การปรับความพร้อมของวงดนตรีไทย โดยครูและนักดนตรีไทยสามารถตกลงนัดหมายการวางแผนบริหารจัดการเวลาการซ้อมดนตรีไทยที่เอื้อต่อสมาชิกในวงที่ทุกคนสามารถมาร่วมกิจกรรมได้เหมาะสม สอดคล้องกับนิพนธ์ กล้ากลมจิตร (2556, น. 168-171) พบว่า รูปแบบวิธีการสอนดนตรีไทยแยกออกเป็นสองกลุ่มผู้เรียน คือ กลุ่มผู้เรียนในรายชั่วโมง และกลุ่มผู้เรียนในชุมนุม สำหรับกลุ่มผู้เรียนในรายชั่วโมงสามารถแยก

วิธีการสอนออกได้เป็น 6 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย การทำความเข้าใจในเนื้อหาสาระการอธิบายพื้นฐาน ด้านดนตรีเบื้องต้น การเลือกเครื่องดนตรีที่สนใจปฏิบัติ การบรรยาย สาธิตการบรรเลง ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ผู้สอนคอยติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิด และการประเมินผลทั้งหมดนี้เป็นขั้นตอนวิธีการสอนที่ส่งผลต่อการเรียน การสอนดนตรีไทยในระบบโรงเรียนสาธิต สามารถทำให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในด้าน ทฤษฎีและทางด้านการปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนผู้ปกครองชุมชนให้การสนับสนุน และยอมรับใน ความรู้ความสามารถของนักเรียน โดยให้การยกย่องชื่นชมพร้อมบริจาคเงินทุน สนับสนุนครุภูมิปัญญา และ เชิญไปแสดงในโอกาสต่าง ๆ สอดคล้องกับสุนันทา มิตรงาม (2558, น. 109-119) พบว่า การให้เด็กเยาวชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการแสดง และรวมตัวกันจัดตั้งเป็นเครือข่ายที่แข็งแรง มีการสร้างแหล่งเรียนรู้ และการจัดทำฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรีให้แก่ผู้เรียน โดย สนับสนุนครุภูมิปัญญาในการถ่ายทอดองค์ความรู้และเปิดพื้นที่สาธารณะสำหรับทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยเรื่อง ครั้งนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการนิเทศ ปฏิบัติ และกำกับติดตาม ได้ดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบาย สามารถนำไปปฏิบัติได้ดังนี้
 - 1.1 ระดับกระทรวงศึกษาธิการ สามารถนำไปใช้ในการวางนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนา มาตรฐานดนตรีไทย ปลูกฝังความเป็นไทย และส่งเสริมดนตรีไทยให้แพร่หลาย
 - 1.2 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ในการวางนโยบายให้ เขตพื้นที่ประสานงานและอำนวยความสะดวกแก่ผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อ พัฒนาครูและผู้เรียนให้มีคุณภาพมากขึ้น
2. ด้านการกำกับติดตาม สามารถนำไปปฏิบัติได้ดังนี้
 - 2.1 นำแนวทางและวิธีการที่ได้นำไปใช้ในการนิเทศ ดูแลช่วยเหลือและกำกับการจัดการบริหาร จัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐานอย่างชัดเจนทุกระดับ
 - 2.2 นำกระบวนการบริหารจัดการเพื่อความเป็นเลิศไปใช้ในการประเมินคุณภาพการบริหาร โรงเรียนเพื่อพัฒนางานบริหารจัดการวงดนตรีไทยของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยหรือศึกษารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรีที่ ประสบผลสำเร็จจากโรงเรียนเฉพาะทางด้านดนตรีในต่างประเทศ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการบริหารจัดการวงดนตรีไทยเพื่อความเป็นเลิศของโรงเรียน ระดับประถมศึกษา เพื่อพัฒนานักดนตรีไทยของโรงเรียนระดับประถมศึกษาต่อยอดสู่ระดับมัธยมศึกษา และอุดมศึกษา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). ศิลปหัตถกรรมระดับชาติ. สืบค้น 13 มิถุนายน 2560, จาก https://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=40493&Key=news_act
- นฤภพ ชันทับไทย. (2559). *กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนส่งเสริมความเป็นเลิศทางดนตรี* (ปริญญา นิพนธ์ปริญญาดุขภูมิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ
- ชวนพิศ ศิลาเดช และคณะ. (2557). การบริหารจัดการหลักสูตรสุนทรียศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเป็นมืออาชีพทางดนตรี. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 3(1), 14-25.
- ณรงค์ โพธิ์ฤกษ์นันท์. (2557). *ระเบียบวิธีวิจัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: เอ็กสเปอร์เน็ท.
- นิวัฒน์ วรรณธรรม. (2558). *เส้นทางสู่ความเป็นเลิศของวงดนตรีลูกทุ่งมัธยมศึกษาในประเทศไทย*. (ปริญญา นิพนธ์ ปริญญาดุขภูมิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม
- นworach อภัยวงศ์. (2558). *การบริหารจัดการวงดนตรีไทยโรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา*. (ปริญญา นิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ
- วิระ บำรุงศรี. (2558). การบริหารจัดการวงดนตรีลูกทุ่งในประเทศไทย กรณีศึกษาวงดนตรีลูกทุ่งบุญศรี รัตนัง, นกน้อย อุไรพร, อาภาพร นครสวรรค์, เอกชัย ศรีวิชัย. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*. 16(2), 48-59.
- สุกัญญา ทองทิพย์. (2560). แนวทางพัฒนาสู่ความสำเร็จของวงโปงลางระดับมัธยมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารช่อพะยอม*. 28(2), 146-153.
- ปิยพันธ์ แสนทวีสุข. (2552). *ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการการศึกษาดนตรีของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขภูมิบัณฑิต) มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ขอนแก่น
- สุพัตรา วิไลลักษณ์. (2556). *การจัดการศึกษาดนตรีไทยในอนาคต*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขภูมิบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม
- พรสวรรค์ จันทะวงศ์. (2557). การจัดการวงโยธวาทิตในโรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*, 14(1), 127-137.
- สุนันทา มิตรงาม. (2558). *ทิศทางนโยบายการบริหารจัดการดนตรีและการแสดงของกรมส่งเสริมวัฒนธรรม*. *วารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ*, 17(1), 109-119.
- Colaizzi, P. (1978). *Psychological research as the Phenomenologist views it*. In *Existential - Phenomenological Alternatives for Psychology* (Valle R. & King M. eds), London: Oxford University Press.
- Porter, Michael E. (2011). "What is strategic" *HBR's 10 must reads on strategy*. Boston: Harvard Business Review.